

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Державна вища професійна школа ім. кап. Вітольда Пілецького в Освенцеми (Польща)
Університет економіки в Братиславі
Факультет економіки бізнесу в Кошице (Словацька Республіка)

**IV Міжнародна
науково-практична конференція
“УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ
ТРАНСФОРМАЦІЯМИ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ:
РЕАЛІЇ І ВИКЛИКИ”**

6-7 квітня 2022 р.

УДК 005:[316+330:005.591.4]:332.15(043.2)

У66

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
Вченою радою Мукачівського державного університету
(протокол № 4 від 18 квітня 2022 року)*

У66

Управління соціально-економічними трансформаціями господарських процесів: реалії і виклики: збірник тез доповідей IV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Мукачево, 6-7 квітня 2022 р.). – Мукачево: МДУ, 2022. – 272 с.

***Відповідальний за випуск:** ФЕЄР Оксана – к.е.н., доц., доцент кафедри менеджменту, управління економічними процесами та туризму, відповідальна за наукову роботу кафедри.*

***Технічний редактор:** ТОВТ Тетяна – к.е.н., доцент.*

У збірнику тез за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції, що проводилася кафедрою менеджменту, управління економічними процесами та туризму Мукачівського державного університету, висвітлюються погляди науковців, здобувачів освіти, представників державних органів влади та місцевого самоврядування, підприємницьких структур на актуальні проблеми управління соціально-економічними трансформаціями господарських процесів в сучасних умовах.

Матеріали структуровані в розрізі декількох напрямів досліджень: «Управління економікою держави в умовах глобальних перетворень»; «Особливості регіонального управління господарськими процесами»; «Управління економічними процесами суб'єктів господарювання»; «Фінансове регулювання та обліково-аналітичне забезпечення діяльності суб'єктів на мікро- та макрорівнях»; «Управління інвестиційно-інноваційною діяльністю»; «Управління освітньою діяльністю у цифровому просторі»; «Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства».

Матеріали подано в авторській редакції. Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, галузевої термінології, інших відомостей.

УДК 005:[316+330:005.591.4]:332.15(043.2)

Матеріали конференції доступні для перегляду на офіційному сайті університету за адресою <https://msu.edu.ua/konferenciji-seminari/>

© Мукачівський державний університет, 2022
© Кафедра менеджменту, управління економічними процесами та туризму, 2022

Атрощенко Т.О. Управлінська культура керівника закладу дошкільної освіти: методичний контекст	218
Бондар Т.І. Управління інклюзивною освітою в Україні	220
Газдик М.М. Механізми формування професійної компетентності у майбутніх операторів з обробки інформації та програмного забезпечення у процесі фахової підготовки	223
Завербний А.С., Макарова Ю.С. Використання віртуальної реальності в освітньому процесі	227
Кучінка Т.В. Освітній менеджмент: закономірності та основні принципи	229
Липчанко-Ковачик О.В., Попович А. Формування навичок роботи з художнім твором в умовах дистанційного навчання	231
Рубіш М.А. Особливості впровадження інклюзивного навчання в закладах освіти	233
Товканець Г.В. Дослідницький підхід в освіті	234
Товканець О.С. Управління якістю освіти як відображення мети та стандартів освіти	236
Фізеші О.Й. Поняття «управління освітою» в науковому дискурсі	238
Черепаня М.Т. Інтернатні заклади в Україні: підпорядкування та управління	241
Щербан Т.Д., Гоблик В.В. Психологічні особливості підготовки майбутніх управлінців в умовах дистанційної освіти	243

СЕКЦІЯ 7. ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Trushkina N., Zhyvko Z. Transformation of logistics services for agricultural product consumers in the digital age	246
Джунієв Л.В., Ємчук Л.В. Особливості управління інноваційними бізнес-процесами за умов розвитку інформаційного суспільства	247
Іртищева І.О., Романенко С.С. Державно-громадське управління та принципи побудови спортивно-оздоровчої сфери	250
Ларка Л.С. Особливості організації проведення маркетингових досліджень в умовах інформаційного суспільства	253
Немчук П.В. Система управління за умов функціонування інформаційного суспільства	257
Папп В.В., Бошота Н.В. Роль державного управління у розвитку туристичної сфери країни	259
Сидоренко Є.В. Інструменти цифровізації для місцевого економічного розвитку	261
Товт Т.Й. Адаптація процесу адміністрування публічних послуг в умовах воєнного стану	263
Юшин С.О. Міра поєднання централізації і децентралізації державної влади в умовах становлення інформаційного суспільства	266

навчання, використовувати наявні в громаді ресурси, залучати батьків та співпрацювати з фахівцями для надання додаткових послуг відповідно до різних освітніх потреб дітей з метою створення позитивного клімату в освітньому середовищі. Тому, серед актуальних завдань сучасних закладів освіти є: розробка оптимальних шляхів і засобів удосконалення й модернізації системи освіти, впровадження інноваційних технологій навчання, виховання, розвитку осіб з особливими освітніми потребами, їх соціальної реабілітації, моделі інклюзивного навчання.

УДК 378

ТОВКАНЕЦЬ Г.В.

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри теорії та методики початкової освіти,
Мукачівський державний університет, м. Мукачево, Україна

ДОСЛІДНИЦЬКИЙ ПІДХІД В ОСВІТІ

Сучасне постіндустріальне суспільство, характерною рисою якого є стрімкий розвиток інформаційних систем, значно підвищує попит на творчу ініціативу. Соціальна ситуація диктує потребу у фахівцеві як особистості, що творчо саморозвивається, здатний реалізувати свої індивідуальні запити, засвоювати нові знання та способи діяльності.

У сучасних умовах найдосконалішою формою професійної діяльності є трансформована, інноваційна, творча діяльність. При цьому включення до творчої діяльності відбувається вже на ранніх етапах професійної кар'єри. Найважливішим інтегративним результатом кожного випускника ЗВО, відповідно до Стандартів, має бути максимальна готовність до подальшого саморозвитку та самореалізації, запорукою яких виступають усвідомленість, активність, самостійність та позитивна мотивація до процесу пізнання і навчання в цілому. Стати фахівцем без добре сформованих умінь та навичок самостійної навчальної та дослідницької діяльності неможливо. Важливо, що випускник був здатним до самостійного пошуку істини, до системної дії у професійній ситуації, до аналізу та проектування своєї діяльності; мати прагнення до самовдосконалення (самоусвідомлення, самоконтролю, саморегуляції, саморозвитку) та творчої самореалізації.

Необхідно враховувати у практичній діяльності, що обов'язковим компонентом основної освітньої програми основної загальнопрофесійної підготовки, відповідно до вимог нових стандартів, є підпрограма проектної та навчально-дослідницької діяльності, реалізація якої сприяє позитивній соціалізації здобувачів освіти та досягненню якісних освітньо-виховних результатів, зокрема особистісних та метапредметних. Прийнято, що метапредметні (компетентнісні) результати освітньої діяльності – способи діяльності, застосовні як у рамках освітнього процесу, так і при вирішенні проблем у реальних життєвих ситуаціях. Особлива роль у формуванні метапредметних результатів здобувачів освіти належить дослідницькому підходу в навчанні.

Дослідницький підхід у навчанні – це шлях знайомства здобувачів освіти з методами наукового пізнання, важливий засіб формування у них наукового світогляду, розвитку мислення та пізнавальної самостійності. Соціально-педагогічні ефекти дослідницького підходу у навчанні реалізуються через його функції [1], до функцій якого відносимо:

- розвиток пізнавального інтересу;
- створення позитивної мотивації навчання та освіти;
- формування глибоких, міцних та дієвих знань;
- розвиток інтелектуальної сфери особистості;

- формування умінь та навичок самоосвіти, тобто формування способів активної пізнавальної діяльності;
- розвиток пізнавальної активності та самостійності.

Даному підходу притаманні такі сутнісні характеристики: введення загальних та часткових методів наукового дослідження у процесі навчального пізнання на всіх його етапах (від сприйняття до застосування на практиці); організація навчальної та позанавчальної науково-освітньої, пошуково-творчої діяльності; актуалізація метапредметних, внутрішньопредметних, міжпредметних та міжциклових зв'язків; ускладнення змістовної та вдосконалення процесуальної сторін пізнавальної діяльності; створення системи співробітництва і довіри [4].

Змістовну основу дослідницького підходу в освіті становить взаємозв'язок між змістом матеріалу, що вивчається, методами та формами навчання, організаційними формами навчальної роботи. Процесуальну основу його становить науково-освітня, пошуково-творча (проектна) діяльність, що сприяє організованому засвоєнню досвіду творчої діяльності та творчому засвоєнню і застосуванню знань.

У ЗВО важливо розвивати дослідницькі компетенції здобувачів освіти, зокрема дослідницькі вміння. Дослідницькі вміння є сукупністю систематизованих знань, умінь і навичок особистості, поглядів і переконань, які визначають функціональну готовність студента до творчого пошукового вирішення пізнавальних завдань. Аналіз наукових праць [1; 3; 4] дозволяє визначити такі вміння:

а) операційні дослідницькі вміння (розумові прийоми і операції, що використовуються в дослідницькій діяльності: порівняння, аналіз і синтез, абстрагування й узагальнення, висунення гіпотези, зіставлення);

б) організаційні дослідницькі вміння (застосування прийомів організації в науково-дослідній діяльності, планування дослідницької роботи, проведення самоаналізу, регуляцію власних дій у процесі цієї діяльності);

в) практичні дослідницькі вміння (опрацювання літературних джерел, проведення експериментальних досліджень, спостереження фактів, подій та обробку даних спостережень, впровадження результатів у практичну діяльність);

г) комунікативні дослідницькі вміння (застосування прийомів співробітництва в процесі дослідницької діяльності для надання взаємодопомоги, здійснення взаємоконтролю [3]).

Дослідницька діяльність здобувача вищої освіти реалізується в різних формах: написання наукових рефератів; навчально-наукові семінари; підготовку і захист науково-дослідницьких робіт; виконання завдань дослідницького характеру під час проходження практики, вивчення основ наукових досліджень, виконання лабораторних, практичних, семінарських і самостійних завдань, контрольних робіт, що містять елементи проектної діяльності; розробка науково-методичних матеріалів з використанням дослідницьких методів; робота студентських наукових гуртків і проблемних груп, студентського науково-творчого товариства; участь студентів у наукових конференціях, конкурсах, олімпіадах та підготовка публікацій за результатами проведених досліджень. Найбільш актуальним в сучасних умовах розвитку ЗВО є участь студентів у виконанні держбюджетних або госпрозрахункових наукових робіт, проведенні досліджень у межах творчої співпраці кафедр, факультетів тощо.

Список використаних джерел:

1. Вернидуб Р. Формування дослідницької компетентності студентів-бакалаврів педагогічних університетів. Рідна школа. № 6 (червень) 2012. С. 58 – 62.
2. Інноваційні дослідницькі університети як чинник модернізації освітньо-наукової сфери та розбудови суспільства знань. URL:

<https://niss.gov.ua/doslidzhennya/gumanitarniy-rozvitok/innovaciyni-doslidnicki-universiteti-yak-chinnik-modernizacii>

3. Литовченко В.Н. *Формирование исследовательских умений студентов педагогических специальностей университета средствами НИР: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01. Минск, 1990. 197 с.*

4. Повідайчик О.С. *Теорія і практика професійної підготовки майбутніх соціальних працівників до науково-дослідницької діяльності. Автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04; М-во освіти і науки України, Терноп. нац. пед. ун-т ім. Володимира Гнатюка. Тернопіль. 2019. 40 с.*

УДК 37.014.5

ТОВКАНЕЦЬ О.С.

доктор педагогічних наук, доцент,
професор кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи,
ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород, Україна

УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ОСВІТИ ЯК ВІДОБРАЖЕННЯ МЕТИ ТА СТАНДАРТІВ ОСВІТИ

В умовах активізації глобалізаційних процесів та посилення конкуренції формуються тенденції до створення нового типу суспільства, що базується на знаннях, де соціальний та економічний добробут країни визначається наукомісткими технологіями, інноваційною спрямованістю та рівнем інтелектуального розвитку соціуму. Нові суспільні виклики вимагають проведення адекватної модернізації освітньої системи з метою забезпечення високого рівня якості вищої освіти на основі збереження його фундаментальності та відповідності перспективним потребам особистості, суспільства, держави.

Завдання соціального управління полягає в тому, щоб не просто перетворити ціле на суму частин, а створити певну систему якості. У процесі управління організація має протистояти дезорганізації. Керівник як частина організаційної системи повинен не допускати виходу будь-якого елемента системи за її межі, оскільки це означає розрив зв'язку, агресію енергії іншої системи чи середовища власної системи. За законами розвитку частини та цілого взаємодія елементів управління має виходити на системний рівень лише за допомогою управління [1, с. 18]. І в цьому сенсі управління якістю освіти – не лише наслідок організації якості, а й за певних умов енергія створення якості в системному вигляді.

Якість освіти має два аспекти: відповідність освітнім стандартам та відповідність запитам споживачів освітніх послуг.

При аналізі якості освіти треба оцінювати показники, що лежать поза системою освіти – це якість життя, що включає і ціннісні орієнтири особистості, і заробітну плату, і оснащеність комп'ютерами тощо. Якщо якість – це ставлення результату до мети, ефективність – це ставлення результату до витрат. Чим більше коштів на освіту витрачає держава, тим вищою буде якість життя.

Фахівці стверджують, що управління якістю освіти – досить широка проблема, яка потребує свого вирішення багато років. Вона потребує зусиль науковців, практиків, її вирішення можливе в межах різних, у тому числі нових галузей наукових знань.[2]. На наш погляд, вирішення проблеми управління якістю освіти має ґрунтуватися на міждисциплінарному підході, який використовує відомі інтегративні показники, що оцінюють якість освіти з різних сторін, у різних підходах та в різних аспектах. Виходячи з викладеного, у загальному плані під управлінням якістю освіти слід розуміти процес цілеспрямованого, планомірного та систематичного впливу органів управління освітою

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>